

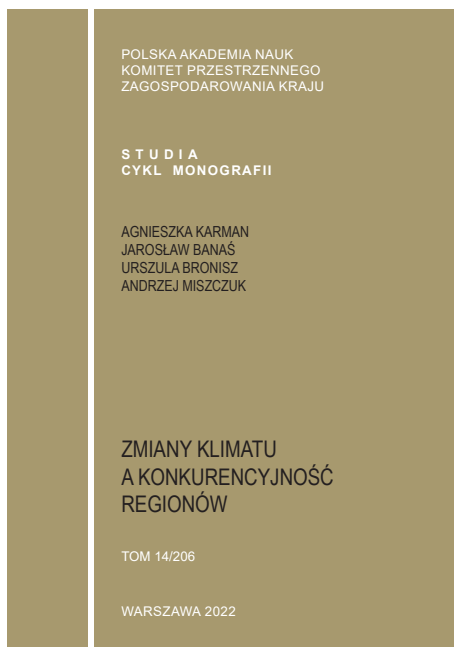
Zmiany klimatu a konkurencyjność regionów

Agnieszka Karman, Jarosław Banaś, Urszula Bronisz,
Andrzej Miszczuk

Polska Akademia Nauk,
Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, 2022
ISBN 978-83-66847-41-5
247 stron
<https://publikacje.pan.pl/dlibra/flipbook/126603>

Wpływ zmian klimatu na region zachodzi na płaszczyźnie środowiskowej, ekonomicznej, społecznej, politycznej. W przypadku gospodarki regionalnej oddziaływanie to ma charakter dwustronny. Gwałtowny wzrost ekonomiczny i rosnąca liczba ludności pozostają głównym źródłem emisji gazów cieplarnianych, które generują efekt globalnego ocieplenia (...). Z kolei zmiany klimatu zmieniają warunki życia i sposoby gospodarowania w regionach podatnych na ich występowanie. Na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci współzależność ta wymusiła realizację działań mitygacyjnych i adaptacyjnych do zmian klimatu. Ich efektem jest transformacja zachodząca w sektorach wrażliwych na wahania temperatury (np. rolnictwo), ale też w sektorach bazujących na paliwach kopalnych (np. energetyka). Wymusiła ona redefiniowanie źródeł przewagi regionów; spowodowała pytania o bezpośrednie i pośrednie skutki zmian klimatu dla konkurencyjności regionów.

Jednym ze spornych obszarów ekonomii środowiska pozostaje związek pomiędzy konkurencyjnością ekonomiczną (i wzrostem gospodarczym) a zrównoważeniem środowiskowym. Podejście pesymistyczne wskazuje, że wzrost konkurencyjności pozostaje w sprzeczności ze zrównoważeniem środowiskowym ze względu na konieczność eksploatacji środowiska naturalnego, będącego źródłem

zasobów i rezerwuarem odpadów. Podejście odwrotne zakłada, że poprawa konkurencyjności, w związku z ciągłymi zmianami technologicznymi, nie musi być w sprzeczności ze zrównoważeniem środowiskowym, zaś obie zmienne mogą jednocześnie wzrastać. Podkreśla się tutaj znaczenie czystych technologii oraz alternatywnych zwyczajów konsumpcyjnych, które nie zmniejszają potencjału konkurencyjnego. Środowisko i gospodarka mogą się rozwijać równolegle, jeżeli będą oparte na innowacjach przyjaznych dla środowiska. Zgodnie z tym stanowiskiem należy przyjąć możliwość łączenia poprawy konkurencyjności z zapewnieniem zrównoważonego rozwoju środowiska. Wzrost ten mogą zaburzyć czynniki ryzyka. Jednym z nich są zmiany klimatu.

Książka składa się z czterech rozdziałów. Rozdział pierwszy ukazuje zmiany klimatu w powiązaniu z rozwojem społeczno-gospodarczym, traktując je z jednej strony jako skutek dotychczasowego modelu rozwoju, a z drugiej jako impuls do radykalnej zmiany przyszłych trajektorii rozwojowych. Rozdział drugi zawiera przegląd głównych idei leżących u podstaw konkurencyjności. Koncentrując się na aspektach oraz czynnikach istotnych szczególnie na poziomie regionalnym, opisuje kluczowe obszary konkurencyjności. Zawiera także przegląd podstawowych modeli badawczych wykorzystywanych do diagnozy i oceny poziomu konkurencyjności obszarów. Rozdział trzeci przedstawia metodyczne podstawy budowy indeksu regionalnej konkurencyjności klimatycznej oraz założenia i wyniki analizy danych pierwotnych. W szczególności zaprezentowano wyniki analiz statystycznych poszczególnych filarów proponowanego indeksu. Rozdział czwarty przybliży wyniki uzyskane dla subindeksów i indeksu konkurencyjności klimatycznej dla regionów UE. W rozdziale tym zawarto analizy przestrzenne oraz rankingi badanych obszarów.

Przedstawione w książce badania zrealizowane zostały w ramach grantu NCN *Modelling of Climate Change Impacts on Regional Competitiveness* 2019/35/B/HS5/01548.